

Fotografie van dichtbij (makrofotografie)

In verband met het artikel over dichtbij-fotografie in het september-nummer van Natura uitte de heer P. J. Smakman, de Ruyterstraat 17 te Lisse er zijn verwondering over, dat degenen die over dit onderwerp schrijven, nooit de voordelen van het gebruik van een b.v. 100 mm lens noemen. Men kan met een dergelijke lens het onderwerp even groot op de film krijgen als met een 50 mm, doch op een afstand die tweemaal zo groot is. Het voordeel is een veel betere belichtingsmogelijkheid. Hoe korter men 'op het onderwerp moet kruipen', des te meer schaduw het toestel geeft en hoe eerder een levend onderwerp er vandoor gaat. Ook vertekening treedt veel minder op. Verder zou hij nog het gebruik van voorzetlenzen willen propageren; tussenringen en balgen kosten veel licht(sterkte). Zijns inziens liever 2 close-up lenzen op het toestel dan tussenringen.

De heer D. L. Booy antwoordde hierop desgevraagd het volgende:

Mijn stukje in Natura van sept. '71 was bedoeld als een aansporing voor natuurliefhebbers, eens wat aandacht te besteden aan de mogelijkheden die de 'gewone' camera biedt voor het fotograferen van allerlei kleine dingen. Het wilde géénszins een handleiding zijn voor de makrofotografie. Natura is geen fotografisch 'vakblad'!

De lezer zal al wel hebben begrepen, dat het bij deze liefhebberij aankomt op het aanvaarden van compromissen en men niet steeds het perfecte kan verlangen, maar tevreden moet zijn met het bereikbare. Daarom ben ik uitgegaan van een 'gewone' camera met een 'gewoon' objectief. Beginnend met zo'n 'gewoon' geval, kan men later, als de hobby bevalt, andere voor de dichtbij-opname meer geschikte objectieven en hulpstukken aanschaffen. Ik heb naar aanleiding hiervan al gewezen op een prachtig 50 mm objectief met de mogelijkheid perfecte foto's te maken van oneindig tot zeer dichtbij.

De heer S. noemt een objectief van 100 mm. Inderdaad is dit voor bepaalde omstandigheden een bijzonder prettige brandpuntafstand; ik gebruik het vaak. Maar het moet dan niet een 'gewoon' tele-objectief zijn, maar één dat speciaal voor het dichtbij-werk is geconstrueerd. Het heeft geen eigen instelling en wordt bij voorkeur met balg gebruikt.

Omdat het gevaar bestaat, dat de heer S. met zijn opmerkingen bij sommige lezers een verkeerde indruk zou vestigen, wil ik toch even nader op de kwestie ingaan.

De 'gewone' objectieven van onze camera's zijn door de fabrikanten ontworpen voor het algemeen gebruik, zoals het grote publiek dit verlangt. Die 'gewone' objectieven zijn bedoeld voor opnamen van oneindig tot op ongeveer 80 cm. Bovendien heeft de fabrikant alle aandacht besteed aan een zo hoog mogelijke lichtsterkte. Hij heeft bij deze objectieven getracht, de kool én de geit te sparen (hier dus óók weer het reeds eerder door mij bedoelde compromis). Ter wille van de grote lichtsterkte brengt hij een offer aan de scherpte aan de randen en de hoeken van het beeld. Ook de scherpte van de opnamen vlak voor de lens offert hij op.

Maar ter wille van hen, die juist deze 'makro'-opnamen perfect van scherpte en brillance wensen, fabriceert hij speciale objectieven (gewoonlijk onder toevoeging van de aanduiding 'makro'). Enkele beroemde lenzenfabrieken brengen objectieven in de handel, die uitsluitend bedoeld zijn voor makro-fotografie. Ik denk hier bijvoorbeeld aan de Luminaren van Zeiss en de Milaren van Leitz.

Kort samengevat dient men, als men prijs stelt op zo goed mogelijke opnamen van zeer dichtbij, met het volgende rekening te houden:

- 1) de 'gewone' camera-objectieven zijn minder geschikt voor opnamen van dichtbij. Enige verbetering kan men verwachten als men het objectief met behulp van een zogenaamde omkeerring achterstevoren op de camera aanbrengt.
- 2) er zijn makro-objectieven, die behalve voor 'gewoon' óók gemaakt zijn voor het gebied vlak vóór de camera. Zij zijn óf direct óf met behulp van tussenringen te gebruiken (bijv. 50 mm) óf moeten bij voorkeur met een balg worden gebruikt (bijv. 100 mm).
- 3) er zijn makro-objectieven, die het summum aan scherpte en brillance bieden. Zij kunnen alleen met speciale makro-apparatuur worden gebruikt en zijn uitsluitend bedoeld voor het gebied vlak voor de camera.
- 4) de bezwaren, die ontstaan door een lange uittrek en een klein diafragma (geringe lichthoeveelheid op de gevoelige laag) moet men aanvaarden en trachten te verminderen door het licht op het te fotograferen onderwerp zo intensief mogelijk te maken (gewone flits plus scherm, ringflits, zonlicht op het voorwerp kaatsen met een spiegel).
- 5) over het gebruik van voorzetlenzen, door de heer S. aanbevolen, wil ik het liever niet hebben. Deze lenzen maken de onscherpte en de geringe brillance van 'gewone' objectieven alleen maar erger.